

श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

कवितार्किकसिंह सर्वतन्त्रस्वतन्त्र
श्रीमद्वेदान्तदेशिक विरचितं महाकाव्यं
॥ यादवाभ्युदयः ॥
॥ चतुर्विंशः सर्गः ॥

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

---

*This was typeset using L^AT_EX and the **skt** font.

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ यादवाभ्युदयः ॥

॥ चतुर्विंशः सर्गः ॥

अथ निजविभवादजातशत्रौ
प्रशमितशत्रुबले निवेश्य भूमिम्।
परिचरणफलं प्रभुः प्रयच्छन्
अमितगुणाभिररंस्त वल्लभाभिः ॥ २४.१ ॥

ऋतुविधिनियतोऽप्यकर्मवश्यः
परिचितकामरसोऽपि वीतरागः।
नगरवसतिरप्यशेषवासः
कथमिव केन विभुः स वर्णनीयः ॥ २४.२ ॥

अनुगमितमिदं स्वदाररक्षाम्
अनघमनोभवतन्त्र माननीयम्।
निरुपधिकरसस्य नेतुरासीत्
नृपतिमहर्षिभिरञ्चितं चरित्रम् ॥ २४.३ ॥

श्रुतिशतमहिते पदे परस्मिन्
सितजलधौ रविमण्डले च सिद्धाम्।
बहुमतिमतिशय्य सा बभासे
नरकरिपोरवरोधभूमिरग्या ॥ २४.४ ॥

निधिगणमुखवान्तनिष्कराशिः
प्रचितगुणा मणिभिः स्यमन्तकादौः।
प्रमुदितमहिषीगणेन चक्रे
यदुनगरी विभुना निवासभूमिः ॥ २४.५ ॥

अविकलविभवस्य विश्वमूर्तेः
 अधिवसनं यदुवीरराजधान्याम्।
 अनुदिनमनपायिनीं प्रतिष्टाम्
 अभिलषतामनुचिन्तनीयमासीत् ॥ २४.६ ॥

सह मुनिभिरूपास्त धर्ममाद्यं
 व्यवहरणानि ददर्श वेदविद्धिः।
 अरमत च वधूजनैर्यथार्हं
 बहूतनुरक्रमतो विचित्रशक्तिः ॥ २४.७ ॥

अपि युगपदवाप्तनैकदेहैः
 उपनतयोगबलैः स्वकर्मनिघ्नैः।
 धृतबहुवपुषा जगद्विधात्रा
 जितकरणेन तु भुज्यते तदर्थः ॥ २४.८ ॥

यदुपतिरधिरूढचन्द्रशालः
 सह दयिताभिरनन्यमानसामिः।
 जलनिधिमभितः प्रदर्शयंस्ताः
 निजमिव धाम निवेदयाम्बभूव ॥ २४.९ ॥

निजपदमनपायमाश्रितानां
 प्रभुरपवर्गदशामिव प्रयच्छन्।
 अमितबहुगुणामनन्यलभ्याम्
 अतनुत कामपि सम्पदं प्रियाणाम् ॥ २४.१० ॥

स्वयमुदवसिते स्ववासधन्ये
 त्रिषु भुवनेषु समामिवाद्भुतानाम्।
 अतनुत समवायमात्मयोगात्
 अतिशयिनीमथवा विभुः समृद्धिम् ॥ २४.११ ॥

विधिसदनमुखेष्वदृष्टपूर्वां
 प्रथितपरस्परसम्मतिं समृद्धिम्।

यदुपतिदयितागृहेषु पश्यन्
मुदमभजद्भुवि नारदो मुनीन्द्रः ॥ २४.१२ ॥

ललितरुचिषु कल्पवृक्षपोतैः
उपवनराजिषु तस्य सञ्चरिष्णोः।
अदधुरवयवैर्मुदं मुरारेः
अनुकृतपुष्पफलादिकैस्तरुण्यः ॥ २४.१३ ॥

अधिगतकुसुमापचायलीलः
प्रमदवनानि विभूषयन् स्वधाम्ना।
प्रजनितमदनो मनस्विनीभिः
गुणसुरभिः सुरभिः स्वयं स मेने ॥ २४.१४ ॥

परिपणमिव मन्मथोत्सवानां
प्रथमविकस्वरपद्मदर्शनीयम्।
अनुदितबहुविभ्रमं वधूनाम्
अभिनवयौवनमन्वभुङ्क्त नाथः ॥ २४.१५ ॥

अमृतमयपयः परिप्लुतानां
विषमगुणेषु विहारवापिकानाम्।
कमलकुवल्यादिषु प्रियाणां
मुखनयनस्मितकान्तिमभ्यनन्दत् ॥ २४.१६ ॥

अवितथमहिमा निजप्रसादात्
अनघमनोरथतोषितासु तासु।
स्वपरिजनतया सुरैर्नियुक्ताः
निरदिशदप्सरसो निदेशभाजः ॥ २४.१७ ॥

बहिरुपनगरं बलानि दृष्ट्वा
सह यदुभिः समये निवर्तमानम्।
ददृशुरधिगवाक्षमेकचित्ताः
रथतुरगादिषु रामपश्चिमं तम् ॥ २४.१८ ॥

विधिवदनुविधाय देवयात्रां
 प्रतिपुरवीथिपरिक्रमेण दृश्यम्।
 पतिमनुददृशुस्तमेव दूरात्
 अचरमदेवमनन्यदेवतास्ताः ॥ २४.१९ ॥

बहुविधमुपहारजातमग्र्यं
 सुरपतिभिः स्वयमाहृतं मुकुन्दः।
 अपि गगनचरैरदृष्टपूर्वं
 सममवरोधजनस्य संविभेजे ॥ २४.२० ॥

उपचितशिखरे वदान्यरत्नैः
 उचितगुहाश्रितहंसतूलतल्पे।
 बहुरिव स बभौ विहारशैले
 प्रतिमणिभित्तिविभक्तचारुबिम्बः ॥ २४.२१ ॥

युगपदखिलमादरेण साक्षात्
 युवतिजनस्य निदर्शयन् मुकुन्दः।
 असकृदुपगमय्य चित्रशालाः
 अनघसमाधिदशामिवाततान ॥ २४.२२ ॥

अनितरमनसां स्ववल्लभानां
 नरकजिता निरपायवैभवेन।
 भवभयविनिवारिणी स्वभक्तिः
 ललितविहारमुखेन लम्बिताऽभूत् ॥ २४.२३ ॥

प्रमुदितविबुधाहतप्रकूपैः
 कनकसरोजवनैरलङ्कृतानाम्।
 अतिशयमवरोधदीर्घिकाणाम्
 अधिसुरसिन्धु समीक्षितं निदध्यौ ॥ २४.२४ ॥

विहरति वनिताजने तदीयैः
 अपलपितामवलोकनप्रभावैः।

पुनरपि हरिनीलरत्नभासा
दधुरसितोत्पलसम्पदं सरस्यः ॥ २४.२५ ॥

स्थिरधृतिवधिरोप्य रत्नडोलां
गुणघटितामिव माधवः स्वमायाम्।
अगमयत गतागतान्यभीक्षणं
सुकृतजुषः स्वयमङ्गनाः स्वतन्त्रः ॥ २४.२६ ॥

रुचिरकनकशृङ्गवक्त्रवान्तैः
प्रतितनु कुङ्कुमवारिभिः प्रसिञ्चन्।
अजनयदनुरागयोगमन्तः
बहिरपि तोयविहारतो वधूनाम् ॥ २४.२७ ॥

नवमणिपरिकल्पितेषु नाथः
कमलवनान्तरकेलिमन्दिरेषु।
श्रिय इव सुदृशो गृहीतपद्माः
हृदि निदधे पुरुषोत्तमः प्रतीतः ॥ २४.२८ ॥

दिशि दिशि मकरन्दवर्षदिग्धां
विविधपरागविभक्तचूर्णचित्राम्।
भुवमभजत साकमङ्गनाभिः
पुलकितदृष्टिषु पुष्पमण्डपेषु ॥ २४.२९ ॥

अनुविहितमहोत्सवो यथार्हं
वितरणतोषितवन्दिबन्धुवर्गः।
परिणयनविधिं लतावधूनाम्
अतनुत चूतवरैः प्रियार्पितानाम् ॥ २४.३० ॥

सुतबहुमतभागिनां शुकानाम्
उपहृतदिव्यरसोपभोगभाजाम्।
श्रुतिमधुरगिरां स्वशिक्षितानाम्
अतिशयसिद्धिमदर्शयत् प्रियाम्यः ॥ २४.३१ ॥

अनुकृतनिजशक्तिभिः प्रियाभिः
 सह गुणबन्धविभक्तसन्निवेशैः।
 मुहुरिह निपतद्भिरुत्पतद्भिः
 करणवशैरिव कन्दुकैरदीव्यत् ॥ २४.३२ ॥

निजयुवतिषु यद्यपि त्रिधामा
 नयनपिधानविहारमाजहार।
 न तदनुचरितं तथाऽपि ताभिः
 त्रिभुवनदृष्टिनिरोधशङ्किनीभिः ॥ २४.३३ ॥

श्रुतिविहितमवन्ध्ययन् स्वधर्मं
 प्रतिदिनमन्यपरो यदा बभूव।
 तदुपचरणतस्तदाऽपि तासां
 समजनयत् प्रियभोगमेव कालः ॥ २४.३४ ॥

मणिपरुवकमञ्जुलस्तनीभिः
 मधुसमयापगमे वराङ्गनाभिः।
 सितमणिविहितान् स यन्त्रधारा-
 व्यतिकरशीतलितानभुङ्क्त सौधान् ॥ २४.३५ ॥

स्फटिकसदनदीप्तिदत्तहस्तां
 मुरभिदसेवत सादरं सदारः।
 अपजलदनिशोदितस्य शोभां
 हलधरकान्तिभृतस्तुषारभासः ॥ २४.३६ ॥

अगुरुभिरसितैरनूरुगौरैः
 नवधुसृणैरपि निर्विवेश नाथः।
 हिमऋतुमवरोधसुन्दरीणां
 स्तनपरिरम्भसमर्पितैर्विलिप्तः ॥ २४.३७ ॥

अनलशकटिकाभिरप्यजय्यं
 शिशिरसमीरणमञ्जसा जिगाय।

अविरलपरिरम्भलम्भनीयैः

स्तनकलशोष्मभिरात्मवल्लभानाम् ॥ २४.३८ ॥

उपनिषदुपदेशसाभिलाषैः

उपचरितो मुनिभिः सनन्दनादौः।

रतिपतिसमयस्थितो वधूनां

ललितकलागमदेशिको बभूव ॥ २४.३९ ॥

कलमधुरगिरां कलाप्रसङ्गात्

अतिमदनोपनिषत् परं रहस्यम्।

प्रियहितरुचिराक्षरं प्रियाणां

श्रुतिषु चकार शिखामणिः श्रुतीनाम् ॥ २४.४० ॥

निरुपधिकनिजप्रभावगर्भं

परिषदि विश्वपतिः प्रियासहायः।

किमपि निशमयाम्बभूव गीतं

प्रमुदितकिन्नरदम्पतिप्रयुक्तम् ॥ २४.४१ ॥

मृदुकरतललीलया मृदङ्गान्

असमयनर्तितनीलकण्ठयूथान्।

ध्वनयति दयिते विडूरभूमेः

श्रियमिव ताः पुलकोद्गमैरपुष्यन् ॥ २४.४२ ॥

करकमलपरिग्रहेण धन्यं

वरतनुसंसदि वादयन् विपञ्चीम्।

अविदितगमनाय गायकैः स्वैः

उपरतगीतिभिरुन्मुखैः सिषेवे ॥ २४.४३ ॥

श्रुतिमधुसुभगैरदीनहृदौः

श्रुतघननादशिखण्डिनीगणश्रीः।

मधुरिपुवनिताजनः समाजे

ध्वनिभिरमाद्यत दिव्यदुन्दुभीनाम् ॥ २४.४४ ॥

सललितकरणाङ्गहारहृद्यं
 सह दयिताभिरुदारदिव्यनाट्यम्।
 अनुदिनमनिमेषदर्शनीयं
 जितमधुरप्सरसां ददर्श नृत्यम् ॥ २४.४५ ॥

अभिनयमभिनन्द्य नर्तकीनां
 स्वयमुपदिष्टमलङ्कितोपदेशम्।
 पुनरपि मुदितस्तमेव युञ्जन्
 अविदितपूर्वमिवादरादपश्यत् ॥ २४.४६ ॥

प्रतियुवतिगृहीतनैकरूपः
 प्रणयवतीभिरनन्य इत्युपेतः।
 अपहृतमणिपादुकः कयाचित्
 पदमपि गन्तुमशक्नुवन्निवासीत् ॥ २४.४७ ॥

अनवहिततया सखीसमक्षं
 द्रुतमुपहूय समाख्ययेतरस्याः।
 मुषितमनसमद्भुतैर्विलासैः
 इदमपि नाम तवेत्युवाच मुग्धाम् ॥ २४.४८ ॥

समुचितदिनलङ्घनं सपत्न्याः
 परिपणितं स्वयमभ्युपेत्य नाथः।
 स्मितमधुरमुखो जितः कयाचित्
 विवश इवाक्षविहारतो बभूव ॥ २४.४९ ॥

अनुगतनिजबिम्बमेनमन्या
 मणिमुकुरस्थमवेक्ष्य मन्दहासम्।
 न खलु तदवलोकनाय पश्चात्
 व्यतनुत साचिविधिं तदेकतृप्ता ॥ २४.५० ॥

पुलकिनि कुचकुट्टले परस्याः
 कथमपि साध्वसकम्पिताग्रहस्तः।

स्थिरचरजगदेकदिव्यशिल्पी
विषमतमं विलिलेख पत्रभङ्गम् ॥ २४.५१ ॥

मृदुसुरभिसुजातबन्धुराभिः
प्रणिदधदग्रनिबद्धपङ्कजाभिः ।
मुहुरसितदृशां स्वकण्ठयोग्यां
भुजलतिकाममिमीत मालिकाभिः ॥ २४.५२ ॥

अभजत स च ताश्च दूतिकानाम्
अमृतपरिप्लुतभेषजायमानैः ।
प्रतिदिनमिदमादिमं प्रमोदं
प्रणयविरोधसितासितैर्वचोभिः ॥ २४.५३ ॥

निजपदपरिचार काङ्क्षिणीभिः
कतिषु भवेषु समर्चिताङ्घ्रिपद्मः ।
प्रतिविधिमभजत् प्रसाधिकावत्
प्रियपरिकर्मविधानतः स तासाम् ॥ २४.५४ ॥

निजसमुदयसम्भवैर्निशायां
प्रणयपयोनिधिवीचिकाविसर्पैः ।
प्रणतिभिरिव विभ्रमैः प्रियाणां
बहुमतिभेदमवाप यादवेन्दुः ॥ २४.५५ ॥

शरदुपगमशोधिता इवापः
तुहिनकरोदयनिर्मला इवाशाः ।
मुरमिदुपगमप्रशान्तखेदाः
प्रतिययुरुन्मनसस्तमायताक्ष्यः ॥ २४.५६ ॥

अमृतमयमिवोदधिं तमुच्चैः
अनुसखि लोचनशुक्तिभिः पिबन्त्यः ।
अवशनियतचित्तवृत्तिमेकाम्
अदधुरदृष्टपरस्परामवस्थाम् ॥ २४.५७ ॥

स्मरजनकतनुः स्वदर्शिनीनां
 ननु विरहः सुदृशां निमेष एव।
 इति किल विगणय्य विश्वकर्ता
 नियतमकल्पयदप्सरस्त्वमासाम् ॥ २४.५८ ॥

अनुचरबहुमानमाप्तुकामैः
 अवसरविद्विरनुस्मृतात्मरक्षैः।
 अनुदिनमुपनीतमादितेयैः
 अमृतमपाययत प्रियाः प्रतीतः ॥ २४.५९ ॥

प्रियवचनशतैरुदारवादी
 रहसि मनः श्रुतिरञ्जकैर्विचित्रैः।
 मुखकमलमधूपमैः प्रकामं
 मदमुदिता इव मानिनीरकार्षीत् ॥ २४.६० ॥

अतिशयितगुणैः प्रियोपभोगात्
 वसनविभूषणमालिकादिभिस्ताः।
 मुदमधिकतमां दधुस्तरुण्यः
 प्रणयरसो हि रसप्रकर्षहेतुः ॥ २४.६१ ॥

अभिलपनमनस्क्रियातिपाति-
 न्यनुबुभुजे यदुपुङ्गवेन तासाम्।
 अतिशयमितरेतरं प्रयच्छ-
 न्त्यभिनवयौवनसम्पदप्रकम्प्या ॥ २४.६२ ॥

अजनिषत कुतो नु भागधेयात्
 त्रिभुवनमङ्गलदीपिकाः शुभाङ्गुः।
 यदुपतिसहधर्मचारिणीभिः
 सुखमनघं भुवि याभिरन्वभावि ॥ २४.६३ ॥

अधिभुजगपति श्रियोपभुक्तं
 युगपरिपाकविहारिणं युवानम्।

नरपतिबहुमानतो नताङ्गः

सुलभमिवान्वभवन् स्वतल्पभाजम् ॥ २४.६४ ॥

शकयुवतिकपोलपाण्डराभैः

शशिशकलैरिव नागवल्लिपत्रैः ।

स्मरसुभटयशोनिभैरनन्दत्

युवति जनोपहृतैस्तदर्पितैस्ताः ॥ २४.६५ ॥

जगदुपजननादिजातभूम्नः

क इव वधूजनमोहनो विहारः ।

कथमिव स कुतश्च कीर्तनीयः

प्रथितमनोभवतन्त्रपारदृश्वा ॥ २४.६६ ॥

यतिभिरनुबुभूषितः स तामिः

यदुपतिरद्भुतरूपवेषशीलः ।

निरुपधिकरसामृतौघसिन्धुः

सततमपूर्वमपूर्वमन्वभावि ॥ २४.६७ ॥

हरिपरिचरणेन तोषितानां

हरिणदृशां विभवं विभावयन्तः ।

अपजहसुरवाप्तसंयमाः स्वान्

अपरिमितानणिमादिसिद्धिभेदान् ॥ २४.६८ ॥

सरित इव मृगीदृशस्तमेकं

महितगुणौघमहोदधिं भजन्त्यः ।

अबिभरुरनपायमैकरस्यं

मुनिगणितश्च स एव मुक्तभोगः ॥ २४.६९ ॥

अनुभवरसतो जगत्प्रसूतेः

अपचितसुप्तिसुषुप्तिसम्भवास्ताः ।

वितमसि विषये स्थिता इवासन्

विरतिविहीनविहारजागरेण ॥ २४.७० ॥

प्रतिदिनमितरेतरानुगुण्यात्
 प्रचितमयोगवियोगसम्प्रयोगैः ।
 रसमधिकमवापुरायताक्ष्यः
 प्रणयिनि शार्ङ्गिणि भागधेयभूम्ना ॥ २४.७१ ॥

रविरुचिरमणिप्रदीपकेषु
 स्फुरदसितागुरुधूमधूपितेषु ।
 सह युवतिगणैः क्षणोपमेयाम्
 अनयत वासगृहेषु वासतेयीम् ॥ २४.७२ ॥

पुलकितवपुषां सवेपथूनां
 घनरसभावितधर्मबिन्दुभाजाम् ।
 श्लथमिव सुदृशाममुष्टिमेयं
 चिकुरमगुम्भयदद्भुतं चिरेण ॥ २४.७३ ॥

स्ववधूरवधूतभौमभावाः
 स्वदमानाः स्वयमात्मनैव तृप्तः ।
 अनुभूय न तृप्यति स्म नाथः
 तमपि प्रेमविलीनचेतसस्ताः ॥ २४.७४ ॥

चपलप्रतिकूलतीक्ष्णरूक्षाः
 स्त्रिय इत्यागमिकैर्निदर्शितार्थः ।
 प्रथितो यदुवीरवल्लभाभिः
 परिवादोऽयमपाकृतः पृथिव्याम् ॥ २४.७५ ॥

शरणागतसर्वपापमोक्षे
 कृतसङ्कल्पमिहानुभूय कृष्णम् ।
 परितोऽपि तथाविधानुभूतिः
 स्मरलब्धा प्रतिलम्बिता प्रियाभिः ॥ २४.७६ ॥

अनघामनपायभक्तिरूपां
 अनुभूतिं यदुवीरवल्लभानाम् ।

अनुकर्तुमपि प्रवर्तमानैः

अवशैरेव समाहितैरभावि ॥ २४.७७ ॥

उदधौ बहवो रमा बभूवुः

यदि वैकैव गृहीतनैकरूपा।

इति नाम विमर्शमादधानाः

दयिताः प्रेक्ष्य ननन्द देववन्द्यः ॥ २४.७८ ॥

अजितस्य विशालतुङ्गभूम्ना

भुजमध्येन पयोधरैश्च तासाम्।

इतरेतरसंवृतत्वमासीत्

परिरम्भे परितो मिथः समत्वम् ॥ २४.७९ ॥

परिहासकुतूहली प्रियाणां

विहितद्यूतविहारकौतुकानाम्।

उभयत्र जयं जगाद पृष्टः

कितवस्थेयपदे निवेशितः सन् ॥ २४.८० ॥

स्वयमादिकविः प्रकल्पिताभिः

प्रणयोल्लङ्घनरौक्ष्यमुत्तितीर्षुः।

प्रहसन् बहुशः प्रहेलिकाभिः

मतिमौढ्यं विदधे मनस्विनीनाम् ॥ २४.८१ ॥

एकीभवद्विरयुतैरपि मन्मथानां

यत्कान्तिबिन्दु पृषताऽनुकृतिर्न शक्या।

सम्प्रेक्ष्य तं यदुपतिं यमिनोऽपि नूनं

स्त्रीभावमेव मनसा बिभराम्बभूवुः ॥ २४.८२ ॥

कृष्णानुभूतिविभवेन कृतार्थभावाः

तद्वल्लभास्त्रिदशमातृतया चकासुः।

यत्पादपङ्कजपरागजुषां शशंसुः

जन्माद्भुतं जगति गुल्मलतादिकानाम् ॥ २४.८३ ॥

श्यामो बभूव किमसौ सुदृशां कटाक्षैः

श्यामास्तदन्वयवशादथवा तरुण्यः।

ताभिः किमस्य ववृधे महिमा महीयान्

तासामनेन यदि वेति बुधैः शशङ्के ॥ २४.८४ ॥

अग्राम्यमेव परिहासरसं वितेने

नाश्लीलमाह न मृषा न च मर्मभेदी।

धर्माविरुद्धविभवोचितकामकामः

स्त्रीणां वरेण बुभुजे वरदो वरस्त्रीः ॥ २४.८५ ॥

ताराभिरिन्दुरिव भानुरिव प्रभाभिः

युक्तो वशाभिरिव वारणयूथनाथः।

विद्याभिरात्मविदिवाभ्यधिकं विरेजे

योगेश्वरो युवतिभिः सह मोदमानः ॥ २४.८६ ॥

पायं पायं प्रेयसः कान्तिमार्ध्वीं

माद्यन्तीभिर्मञ्जुलालापिनीभिः।

प्रत्येकोक्तिश्लाघनप्रीणिताभिः

प्रायो भोगाः पर्यवाह्यन्त ताभिः ॥ २४.८७ ॥

करणव्यपायसमये पुनर्भवं

विनिवर्त्य शाश्वतसुखं प्रदास्यता।

स्वपदानुभूतिरुदपादि तादृशी

सुदृशां स्वसम्मतिभृतां गदाभृता ॥ २४.८८ ॥

तद्गतेन मनसा विवशानां

तन्मयीकृतधियामिव तासाम्।

अप्रलुप्तरहसामभजेतां

स्वप्नजागरदशे न विशेषम् ॥ २४.८९ ॥

श्रियमनपायिनीं वसुमतीमिव दत्तकरां

सह महिषीगणेन विभुरेक इवानुभवन्।

यदुभिरनन्ततार्क्ष्यपृतनेशनिमैः सहितो
निजपदमस्मरन्निह निवासमरोचयत ॥ २४.९० ॥

उपचितचित्रधर्ममुपशान्तविपक्षभयं
मुदितवधूजनः स मुखरं निगमध्वनिभिः।
बहुविधरत्नशालि बहुमान्यसमग्रगुणं
वलयसमं भुजस्य वसुधावलयं बुभुजे ॥ २४.९१ ॥

अनितरजनलभ्यां प्रीतिमासेदुषीभिः
सुचिरमनुबभूवे स्वर्गमोक्षातिशायी।
निरुपधिकरसाब्धिं निर्विशन्तीभिराद्यः
कुलयुवतिभिरित्थं कोऽपि शृङ्गारभूमा ॥ २४.९२ ॥

सहजबलसमेतः शक्रपूर्वरजय्यः
समुदितविषमास्त्रस्तादृशानन्दहेतुः।
अविदितरचनेन स्वेन पार्थाय गीतः
स्वयमजनि स कामः कोऽपि धर्माविरुद्धः ॥ २४.९३ ॥

स्वपदनलिनभाजां स्वर्गमोक्षौ यथार्हं
करणविगमकाले कल्पयिष्यन् क्रमेण।
मधुरिपुरिह नूनं मन्दपुण्यैरलभ्यौ
समतनुत विहारैस्तावुभौ सम्प्रयुक्तौ ॥ २४.९४ ॥

नारीदृष्ट्या नियमितधियो नाकनाथेश्वरत्वं
सम्भोगे च प्रवणमनसः शाश्वतं ब्रह्मचर्यम्।
अत्रैकस्यां पुरि निवसतः सर्वलोकाधिकत्वं
निध्यायन्तस्त्वरितमतरन् दुस्तरां तस्य मायाम् ॥ २४.९५ ॥

आसीदेवं परिणतमधिद्वारकं द्वापरान्ते
व्यासप्रख्याविभजनभवद्वेदशाखोपमानाम्।
चिन्तातीतं यदुपतिमनःप्रीतिचिन्तामणीनाम्
एकं तासां भवरसभुजां भाग्यमेकातपत्रम् ॥ २४.९६ ॥

गुरुभिरनघचित्तराहितोदारभूमा
सुरभितरसमेतत्सूनृतं वेङ्कटेशः।
व्यतनुत यदुवीरप्रीतिमिच्छन् प्रभूतां
कविकथकमृगेन्द्रः क्षेमदं काव्यरत्नम् ॥ २४.९७ ॥

॥ इति कवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य
श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्यस्य
कृतिषु यादवाभ्युदये माहाकाव्ये
चतुर्विंशः सर्गः ॥